

Audzēšanas programmas Būru šķirnes kazām iekļauto kazu snieguma pārbaudes rezultāti par 2020. gadu

Gaļas kazu snieguma pārbaude un pārraudzība Latvijā tiek veikta atbilstoši Biedrības izstrādātai pamatciltsdarba programmai ar grozījumiem 2019. gadā turpmāk „Audzēšanas programma Būru šķirnes kazām”. Snieguma pārbaudes ganāmpulkos tiek veikta atbilstoši MK noteikumiem Nr. 207 „Gaļas kazu pārraudzības un snieguma pārbaudes kārtība”. Pārraudzības periodā no 01.01.2020 – 31.12.2020 gaļas šķirnes kazu snieguma pārbaudes un pārraudzības darbā bija iesaistījušās 13 saimniecības. Snieguma pārbaudē un pārraudzībā tika iekļautas 126 kazu mātes no kurām tekošā gadā atnesās 92 kazu mātes un 9 sertificēti vaislas āži. Pārraudzības gadā dzimuši 157 kazlēni, tai skaitā 8 nedzīvi. No 157 dzimušiem kazlēniem, 30 līdz 50 dienu vecumā bija saglabāti un reģistrēti dzīvmasas rādītāji 130 kazlēniem. Kazu māšu vidējā auglība šķirnes populācijā 170%.

Audzēšanas programmā izvirzītie sasniedzamie uzdevumi **tīršķirnes dzīvniekiem:**

Kazu mātes auglība 170 % - **sasniegts izvirzītiem mērķiem;**

Kazlēnu dzīvmasas pieaugums 50 dienu vecumā:

kaziņām 170 g dn⁻¹ – **sasniegts izvirzītam mērķim;**

āzīšiem 180 g dn⁻¹ – **sasniegts izvirzītam mērķim;**

Kazlēnu dzīvmasa piedzimstot 3,2 – 3,8 kg – **sasniegts izvirzītam mērķim.**

Vidējie kazlēnu produktivitātes rādītāji 50 dienu vecumā 2016 – 2020 periodā

(Diennakts pieaugums 50 d/v (g))

BK asinība % mātei	2016	2017	2018	2019	2020
BK > 50% un programmā iekļautas	171	166	175	173	151
BK ≤ 50 % programmā iekļauta	186	179	171	176	160
BK ≤ 87,5%	183	191	182	181	184
Vidējais gadā	180	185	174	176	165

Salīdzinot 2019. gada pārraudzības rezultātus ar 2020. gada rezultātiem tīršķirnes kazlēnu dzīvmasas pieaugums 50 dienu vecumā ir nedaudz palielinājies par + 0,03 g, un ir noteikto izvirzīto mērķu ietvaros 170 – 180 g dn⁻¹ 50/d.v. Programmas realizācijā par 2020. Gadu lielāko kazlēnu īpatsvars par kuriem tika iegūti dati, t.i 42,6% ir programmā iekļautie dzīvnieki (BK šķirnes asins sastāvs ir līdz 75%), līdz ar to, izvērtējot 2020. Gada snieguma rādītājus – šķirnes populācijā iekļauto dzīvnieku dzīvsvara pieaugums 50 dienu vecumā nav sasniegts atbilstoši programmā izvirzītiem mērķiem.

Novērtēto vaislas dzīvnieku statistika

Rādītāji	2016	2017	2018	2019	2020
Grupās kazas (>BK 50%)		11	6	36	32
Grupās kazas (BK 50%)	22	21	33	38	34
Grupās kazas (BK< 75%)	18	43	45	28	20
BK ≤ 87,5%	17	38	21	24	41
Kopā	58	113	105	126	126
Sertificēti vaislinieki	9	4	7	10	4
Uzņemti Ciltsgrāmatā kopā	13	-	84	-	20
A1			83	-	1
A2				-	17

B			1	-	2
Izsng. Izcelsmes apliecinājumi	5	7	7	-	-
Izsniegti Zootehniskie sertifikāti				-	-
Pēc eksterjera novērtēti dzīv.	3	23	44	41	10
Vaislas kazu mātes		18	38	34	6
Vaišļas āži		5	6	7	4
Populācijas kazu māšu auglība				166%	170%

Vidējie kazlenu produktivitātes rādītāji 2020. gadā

BK asinība % mātei	Dzimušie kazlēni	Svars pie dzimšanas (kg)	Svars 50 d/v (kg)	Diennakts pieaugums 50 d/v (g)	Attiecībā pret izvirzītiem programmas kritērijiem
BK 50%	67	3,000	8,700	151	Daļēji sasniegts
BK ≤ 75%	52	3,500	10,880	160	Daļēji sasniegts
BK ≤ 87,5%	38	4,000	13,550	184	Sasniegts
Kopā	157	3,420	11,00	165	

Izvērtējot kazlenu produktivitātes rādītājus – kazlenu dzīvmasas svars pie dzimšanas un 50 dienu vecumā, tad atlasīto vaislas kazu māšu pēcnācēji, tai skaitā, programmā iekļauto kazu māšu pēcnācēji vidēji dzimst atbilstoši šķirnes izvirzītiem nosacījumiem. Analizējot atsevišķi saimniecībās kazlenu produktivitātes rādītājus 50 dienu vecumā tie ir ļoti atšķirīgi. Pirmās laktācijas kazām, kā arī kazlēniem kuri dzimuši kā dvīņi vai trīņi, 50 dienu vecumā produktivitātes rādītāji ir zemāki nekā tiem, kuri dzimuši kā viens.

Vidējie kazlenu produktivitātes rādītāji (āži)

BK asinība % mātei	Dzimušie kazlēni	Svars pie dzimšanas (kg)	Svars 50 d/v (kg)	Diennakts pieaugums 50 d/v (g)	Attiecībā pret izvirzītiem programmas kritērijiem
BK 50%	35	3,100	9,940	155	Nav sasniegts
BK 75%<	26	3,530	11,050	160	Nav sasniegts
BK 100%	23	4,100	13,520	184	Sasniegts

Vidējie kazlenu produktivitātes rādītāji (kaziņas)

BK asinība % mātei	Dzimušie kazlēni	Svars pie dzimšanas (kg)	Svars 50 d/v (kg)	Diennakts pieaugums 50 d/v (g)	Attiecībā pret izvirzītiem programmas kritērijiem
BK 50%	32	2,920	8,600	148	Nav sasniegts
BK 75%	24	3,400	10,68	158	Nav sasniegts
BK 100%	15	3,910	13,600	183	Sasniegts

Konstatētie faktori, kas ietekmējuši izvirzīto prasību sasniegšanu:

- ✓ Liels dzīvnieku īpatsvars kas ir iekļauti programmas īstenošanā, bet nav tīršķirnes dzīvnieki;
- ✓ saimniekošanas modelis – ekstensīvā vai intensīvā, kvalitatīvas lopbarības nodrošinājums, dzīvnieku veselība;
- ✓ Dažādu saimniecisku apsvērumu dēļ, ļoti liels īpatsvars ir vaislas kazu mātes, kas 2020. gadā nav atnesušās, t.i. 27%.

Kazu eksterjera lineārais novērtējums

dzīvnieka skaits	Dzīvnieka tips					Ķermeņa forma								Muskulatūra				dzīvs. Kg	
	L	G	P	D		P1	K	M	K1	K2	V	N		PL	KR	M1	S		
Kazas* n (8)	5,4	5,2	5,7	5		8	6,2	4,3	6,3	5	5,2	8,2		6,4	6,4	6,8	7		43
Kazas n (4)	6,1	6,3	6,3	5,6		8,2	7	5,1	7,1	5,4	5,8	8,1		7,1	7	7	7		47
Āži n (4)	6,5	6,2	6,3	5,6		8,7	7,3	5,6	7,1	5,7	6	8,7		7,3	7,4	7,5	7,2		51

Kazas* - snieguma pārbaudē un pārraudzībā iekļautas kazas (BK < 50%)

No nevēlamām pazīmēm tīršķirnes dzīvniekiem novērotas salocītas auss formas, papildus pupi.

Sertificēto vaislas āžu produktivitātes novērtējums 2020. gads

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
DE011046008474	Kaziņas	-	-	-	-
	Āzīši	2	3,400	12,800	188
	Vidēji	2	3,400	12,800	188

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV060238840002	Kaziņas	15	3,700	11,800	162
	Āzīši	17	3,800	12,360	170
	Vidēji	40	3,750	12,136	167

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
UK026922200069	Kaziņas	5	3,700	13,570	200
	Āzīši	2	3,800	13,330	190
	Vidēji	7	3,750	13,500	190

Vaislinieks	Grupas	Skaits	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
DE011046008478	Kaziņas	6	3,200	11,300	162
	Āzīši	5	3,200	11,900	174
	Vidēji	11	3,200	11,188	168

Vaislinieks	Grupas	Skaitis	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV062145840017	Kaziņas	-	-	-	-
	Āzīši	2	4,700	14,100	188
	Vidēji	2	4,700	14,100	188

Vaislinieks	Grupas	Skaitis	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV062145840027	Kaziņas	4	3,300	11,600	170
	Āzīši	12	3,400	12,200	176
	Vidēji	16	3,350	11,900	173

Vaislinieks	Grupas	Skaitis	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV062145840031	Kaziņas	8	3,100	9,240	185
	Āzīši	8	3,000	8,640	156
	Vidēji	16	3,000	8,640	170

Vaislinieks	Grupas	Skaitis	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
UK022813900125	Kaziņas	3	4,360	14,850	192
	Āzīši	2	4,850	15,000	194
	Vidēji	5	4,600	14,925	193

Vaislinieks	Grupas	Skaitis	Svars pie dzimšanas kg	Svars 50 dienu vecumā kg	Vid d/n pieaugums 50 dienās (g)
LV042741740637	Kaziņas	12	3,200	12,980	180
	Āzīši	17	3,400	13,150	182
	Vidēji	29	3,300	13,000	181

Snieguma pārbaudes ganāmpulka produktivitātes rādītāji

Ganāmpulka Nr.	Vid. Prod. Rādītāji g/50 d.v.	Vid. kazu māšu auglība %	Vērtējums
LV0621458	193	162	Daļēji sasniegts
LV0241471	167	144	Nav sasniegts
LV0427417	188	163	Daļēji sasniegts
LV0610937	187	183	Sasniegts
LV0607688	160	142	Nav sasniegts
LV0614415	170	155	Daļēji sasniegts
LV0600016	181	187	Sasniegts
LV0627406	157	133	Nav sasniegts
LV0244721	188	192	Sasniegts
LV0627779	-	-	Nav dati par 2020.gadu
LV0183990	-	-	Nav dati par 2020. gadu

Atskaites sagatavošanā piedalījās:

Biedrības vadītāja, ciltsdarba speciāliste – Kristīne Piliena

Biedrības ciltsdarba speciāliste – Vizma Garkalne

LLU – Dr.agr. Daina Jonkus